

Toulavá mrtvola (překlad tibetského lidového vyprávění)

Tibeťané berou své pohřební rituály nesmírně vážně. Přesto je jim také vlastní i dosti sarkastický humor, ve kterém si dokáží utahovat ze sebe samých. Ten je zřetelný v následujícím překladu tibetského lidového vyprávění z okolí Lhasy.¹⁴⁹

Kdysi dávno byla jedna zhýčkaná a prostopášná žena. Kromě svého vlastního muže se ještě tajně stýkala s dvěma milenci, starým a mladým. Je to k neuvěření, nebylo toho dost, že byl její vlastní muž plešatý, plešatí byli i oba milenci. Jednoho dne přepadlo jejího muže nějaké podezření, a tak jí řekl: „Dnes se necítím moc dobře. Půjdu za převtělencem a požádám ho o radu a ponaučení. Nestihnu se vrátit a zůstanu na noc u strýce. Nečekej mě tedy.“ Žena zazářila radostí a odpověděla: „Jistě, jistě...“

Když nastal večer, chopila se příležitosti a pozvala si toho plešatého milence, který byl mladý. Usadili se do malé místnosti a popíjeli čang. Později se v noci tajně vrátil její pravý muž a skryl se do komory, ve které se skladovala suchá lejna na otop. Neuběhla dlouhá chvíle a ta žena s milencem spolu ulehli. Její manžel vyšel z komůrky, toho milence přetáhl holí po zátylku, a ten na místě zemřel. Žena se celá poplašila. Odtáhla mrtvolu pryč, oblékla se a řekla: „Je mi to líto, přiznávám své viny, ponechte mě naživu.“

Oné vášnivé noci k ní však přišel i další, starší plešatý milenec, aby tajně měli styk. Věděl totiž, že tu její muž nebude. Manžel se zase náramně rozčílil, přetáhl ho holí po hlavě a také on na místě zemřel. Potom si muž pomyslel: „Teď jsem zabil dva lidi. Pánové tohoto kraje velmi snadno zjistí, kdo za tím je. Musím tedy zabít i svoji prostopášnou ženu. Ale bývali jsme si tak blízcí, nemám sílu ji zabít. To radši umřu sám.“ S tím úmyslem praštil svou hlavou o kamenné schodiště a zemřel.

Žena na chvíli ustrnula hrůzou. Když se vzpamatovala, schovala dvě mrtvoly do spíže a spálila hůl. Jednu mrtvolu položila do malé místnosti a přetáhla přes ní kus látky. „Můj muž zahynul!“, volala štkavým hlasem a oči se jí zalily slzami. Sousedé se shromáždili a ptali se jí: „Jakpak se to přihodilo?“ Ona odpověděla: „Včera v noci se můj muž opil a spadl ze schodů.“ A tak ji nejprve sousedé věnovali hliněnou misku plnou oleje a potom do domu přizvali odříkavače textů.

Když uběhly tři dny, žena zavolala pohřebníka.¹⁵⁰ Požádala ho, aby odnesl mrtvé tělo. Pohřebník si tělo s plešatou hlavou položil na záda a odnášel je. Když šel, byl nějak líný donést tělo na pohřebiště a roztrousit je ptákům. Prohlédl si zkoumavě hlubokou rokli, shodil tělo do řeky, která jí protékala, a vrátil se zpět.

149 Tibetký text viz BLO BZANG 'JAM DPAL 2002: 27-30, starší překlad viz BEROUNSKÝ 2003.

150 Tib. *stobs ldan*, dosl. „mocný“. Výraz hrobník je zavádějící, protože tento muž mívá na starosti rozsekání mrtvoly a „její roztroušení ptákům“ (*bya gtor*). Nejedná se tedy o žádný hrob. Nicméně čeština nemá pro takovou postavu vhodný výraz. Používám tedy výrazu pohřebník, tj. ten, kdo má na starosti pohřbívání.

Mezitím ta žena vytáhla ze spíže další mrtvolu a položila ji na místo, kde byla ta předešlá. A jen co se pohřebník vrátil zpátky, ta žena jde zase za ním a pláče a pláče: „Udělal to nějak špatně, to tělo, které jsi odnesl, se vrátilo zpátky!“ Pohřebník na to: „Nikdy jsem neslyšel, že by se kdy mrtvé tělo vrátilo z pohřebiště.“ A ta žena hned: „Tak se pojď podívat.“ A dovedla ho k sobě domů. Tam v té pohřební místnosti uviděl skutečně mrtvolu s plešatou hlavou. Užasl, ale pak si znovu mrtvolu položil na záda a nesl ji pryč. Po cestě si pomyslel: „Kdybych ho teď shodil z výšky dolů, tak se z něj zase stane obživlá mrtvola.¹⁵¹ Tentokrát mu rozdrtím hlavu kamennou palicí a teprve pak ho odhodím. Už se to nestane.“ Chopil se tedy kamenné palice a pak na stejném místě odhodil mrtvolu do rokle.

Mezitím ta žena položila poslední mrtvolu na místo, kde ležela ta předešlá. Šla opět za pohřebníkem a plakala a plakala: „Na světě není nešťastnější ženy s horším osudem! To tělo zesnulého přišlo zase zpátky.“ A zajíkala se do toho pláčem: „In in...“ Pohřebník strnul, zaúpěl a šel se na tělo podívat. Když se s hrůzou přesvědčil, že v pohřební místnosti je zase plešatá mrtvola, řekl: „Takhle neodbytnou plešatou mrtvolu jsem ještě neviděl.“ A žena povídá: „To, jak mluvíš, je ošklivé. Kdybys tělo mého nebožtíka neodnesl ty, kdo jiný by ho mohl odnést?“

Pohřebník tedy znovu odevzdaně odnášel mrtvolu na zádech. Toho dne ani nedošel k tomu místu, ze kterého předtím shazoval mrtvoly. Vystoupal na vršek hory a když házel tělo dolů do jezera, zavolal: „Neodbytná plešatá mrtvolo, teď tě nesu sem!“

U toho jezera seděl nahý pastevec ovcí a vybíral si vši. Když se před ním v jezeře ozvalo žbluňknutí a pak uviděl lidskou mrtvolu, hned se dal s hrůzou nahý na útěk.

Pohřebník ho z vršku hory spatřil a pomateně si sám pro sebe říká: „Co to je? Neklame mě zrak? Co to je? Toulavá mrtvola se zase vrací!“ Domů se už raději nevracel a uprchl do cizího kraje.

151 Tib. *ro lang*s, nebezpečné démonické stvoření, dosl „povstala mrtvola“, které se Tibetané obávají.